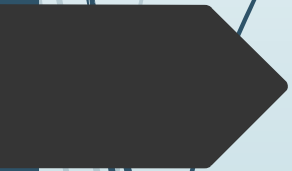

Teorii ale învățării II Învățarea umană

Lect.dr. Ioana Dârjan

Teorii constructiviste și cognitive ale învățării

Teorii constructiviste

- Constructivism psihologic
 - Constructivism social
-

CONSTRUCTIVISM PSIHOLAGIC

- IDEEA MAJORĂ: o persoană învață prin organizarea și reorganizarea mintală a noilor informații și experiențe
- Organizarea are loc, într-o oarecare măsură, prin relaționarea/raportarea noilor experiențe la cele anterioare, deja bine înțelese și cu sens
- **John Dewey** (1938-1998):
 - Dacă elevii învață în special prin construirea propriilor cunoștințe, atunci profesorii trebuie să adapteze curriculumul a.î. să se potrivească cât mai mult intereselor și cunoștințelor anterioare ale elevilor
 - Un curriculum poate fi justificat doar dacă este relaționat cât mai mult cu activitățile și responsabilitățile pe care le vor avea pe viitor, după ce termină școala, elevii

Modelul developmental al lui Piaget – constructivism psihologic

- **Jean Piaget** (1896 – 1980), a elaborat un model developmental al intelectului, prin care susține dezvoltarea stadializată a intelectului uman, fiecare stadiu caracterizându-se prin achiziții diferențiate și progresive în ce privește operațiile mintale.
- Piaget a demonstrat, pe baza observațiilor făcute asupra intelectului copiilor de diferite vârste, că operațiile mintale se nasc prin interiorizarea acțiunilor reale.
- ➔ Învățarea = o relație între două activități mintale: **asimilare** și **acomodare**, pentru **echilibrare**

Concepte piagetiene cheie

- **Asimilarea** – interpretarea unei noi informații în termenii/în manieră compatibilă cu conceptele, informațiile sau ideile pre-existente
- **Acomodarea** – revizuirea sau modificarea conceptelor pre-existente în concordanță cu noile informații sau experiențe
- Asimilarea și [acomodarea](https://www.youtube.com/watch?v=8t1puf12z0I) îmbogățesc gândirea copiilor și creează **echilibrul cognitiv**
- **Echilibrul cognitiv** – un echilibru între *bazarea/încrederea* în informațiile deja deținute și *deschiderea* spre noi informații
- **Echilibrul cognitiv** = repertoriu în perpetuu progres de **reprezentări mintale** ale obiectelor și experiențelor
- **Reprezentarea mintală** = **schemă** = nu doar un simplu concept, ci un mixaj elaborat de cuvinte, acțiuni și experiențe relaționate cu acel concept

Teoria dezvoltării inteligenței – PIAGET

1. Stadiul **inteligenței senzorio-motorii** (0–2 ani)

- coordonarea senzorialității și a motricității
- acțiuni de rezolvare de probleme simple adaptative
- conduita suport, conduita baston

2. Stadiul **inteligenței preoperaționale** (2-7 ani)

- funcția simbolică a gândirii și limbajului, funcția reprezentativă
- diferențiază, clasifică, denumeste obiecte, dar fără criterii

Teoria dezvoltării inteligenței – PIAGET

3. Stadiul **operațiilor concrete** (7-12 ani)

- separă și reunește obiectele, asociază și face categorii, ordonează după criterii relativ exacte și stabile
- constantele perceptive (invarianța, reversibilitatea, conservarea materiei)
- NUMAI în prezența obiectelor

4. Stadiul **operațiilor formale** (12-16 ani)

- operațiile gândirii
- ÎN ABSENȚA obiectelor
- emite judecăți, face raționamente
- Gândirea filosofică

Constructivism social

Constructivism social

- Centrare pe relațiile și interacțiunile dintre o persoană care învață și persoane mai experte și mai experimentate
- **Jerome Bruner** (1960, 1966, 1996)
 - Elevii învață de obicei mai mult decât se credea în mod tradițional atâta vreme cât li se oferă ghidarea și resursele adecvate
 - **Structură instrucțională** – un cadru temporar, care permite o mai puternică structură
 - “Noi [educatorii constructiviști] începem cu ipoteza că orice subiect poate fi predat eficient într-o oarecare formă intelectuală oricărui copil, aflat în orice stadiu de dezvoltare.” (1960, p. 33).

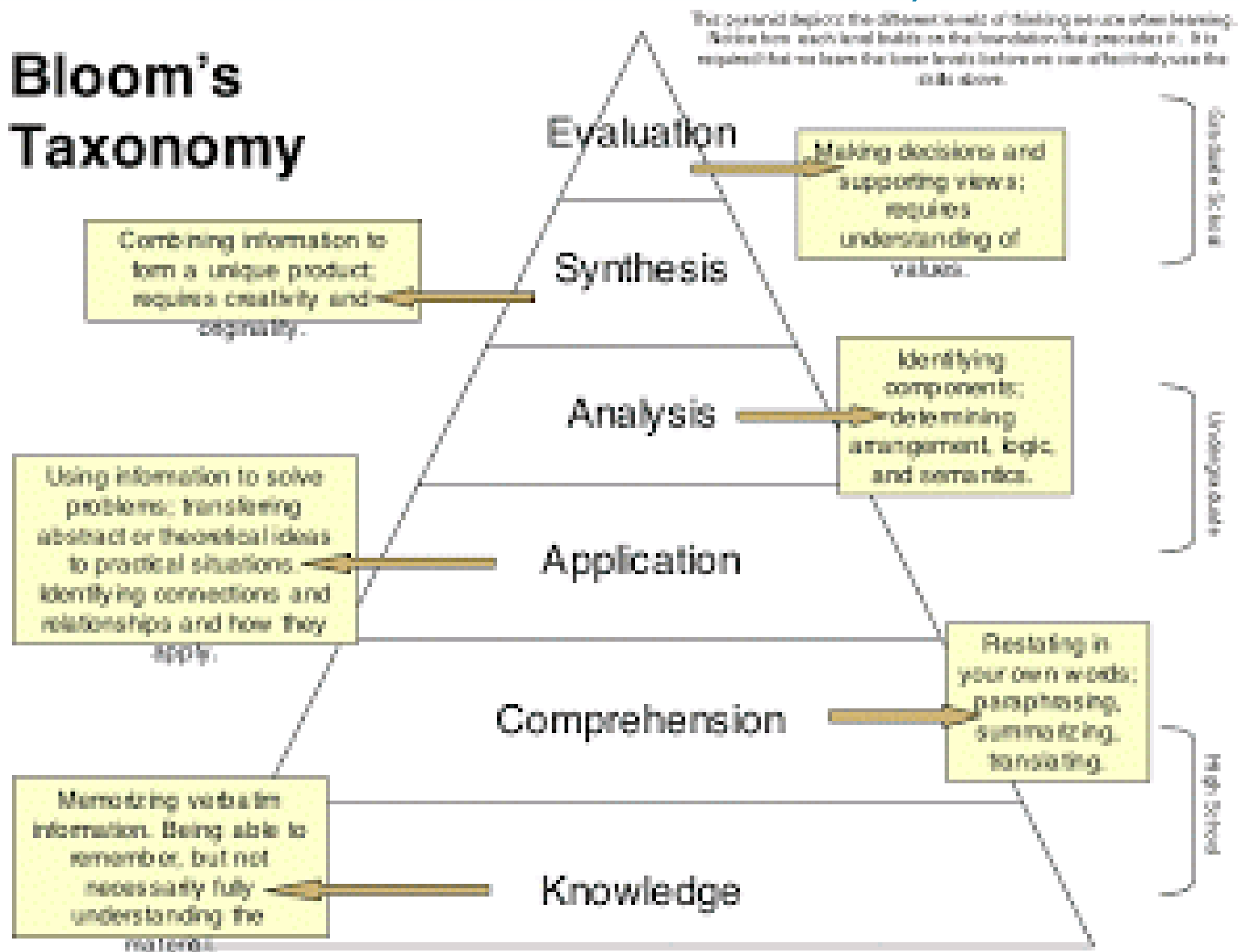
Lev Vygotsky (1896-1934)

- ▶ Când un copil (novice) învață o nouă abilitate sau cum să rezolve o nouă problemă poate învăța *mai bine* dacă este asistat și ajutat de un expert, decât dacă învață singur
- ▶ Diferența dintre performanța solo și performanța asistată = **zona proximală a dezvoltării (ZPD)**— locul sau aria schimbării imediate
- ▶ Învățarea – performanță asistată (Tharp & Gallimore, 1991).
- ▶ Inițial, în timpul învățării, cunoștințele și abilitățile sunt în posesia ajutorului expert, iar, dacă acesta este abil și motivat pentru a ajuta, el va dezvolta experiențe care vor permite novicei să practice abilități cruciale sau să construiască noi cunoștințe
- ▶ Antrenor vs. antrenat

▶ **Organizarea sistematică a conținutului de învățat**

Taxonomia obiectivelor educative - Bloom

Bloom's Taxonomy

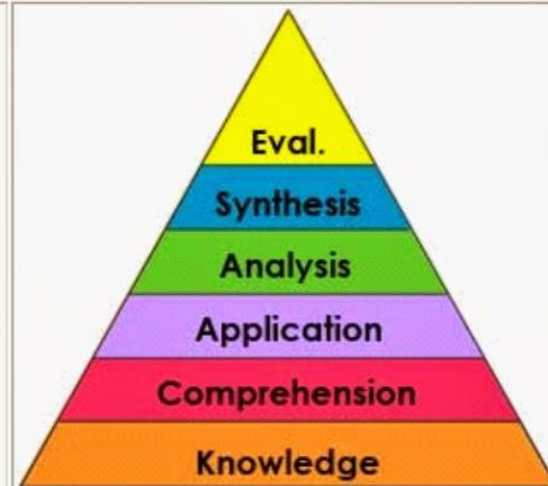
Bloom's Taxonomy

New Version

In 1956, Benjamin Bloom headed a group of educational psychologists who developed a classification of levels of intellectual behavior important in learning. During the 1990's a new group of cognitive psychologists, led by Lorin Anderson (a former student of Bloom's), updated the taxonomy reflecting relevance to 21st century work. The graphic is a representation of the NEW verbiage associated with the long familiar Bloom's Taxonomy. Note the change from Nouns to Verbs to describe the different levels of the taxonomy.

Note that the top two levels are essentially exchanged from the Old to the New version.

Old Version

Remembering: can the student recall or remember the information?

define, duplicate, list, memorize, recall, repeat, reproduce state

Understanding: can the student explain ideas or concepts?

classify, describe, discuss, explain, identify, locate, recognize, report, select, translate, paraphrase

Applying: can the student use the information in a new way?

choose, demonstrate, dramatize, employ, illustrate, interpret, operate, schedule, sketch, solve, use, write.

Analyzing: can the student distinguish between the different parts?

appraise, compare, contrast, criticize, differentiate, discriminate, distinguish, examine, experiment, question, test.

Evaluating: can the student justify a stand or decision?

appraise, argue, defend, judge, select, support, value, evaluate

Creating: can the student create new product or point of view?

assemble, construct, create, design, develop, formulate, write.

[Michael Pohl's Website about Bloom's Taxonomy](#)

[Example of Questions](#) at different levels (done using OLD taxonomy)

Științele cognitive

- Un corp de științe noi reunesc câteva discipline (filosofia, lingvistica, antropologia, psihologia, neuroștiințele și inteligența artificială) spre un țel comun: înțelegerea felului în care funcționează mintea omenească și dezvoltarea, pe această bază, a unor modele de funcționare intelectuală.
- Chiar dacă începutul terapiilor cognitive / cognitiv-comportamentale nu a fost clar influențat de științele cognitive, pe parcurs au existat infuzii de informație mai ales dinspre câmpul de cercetare al psihologiei cognitive.

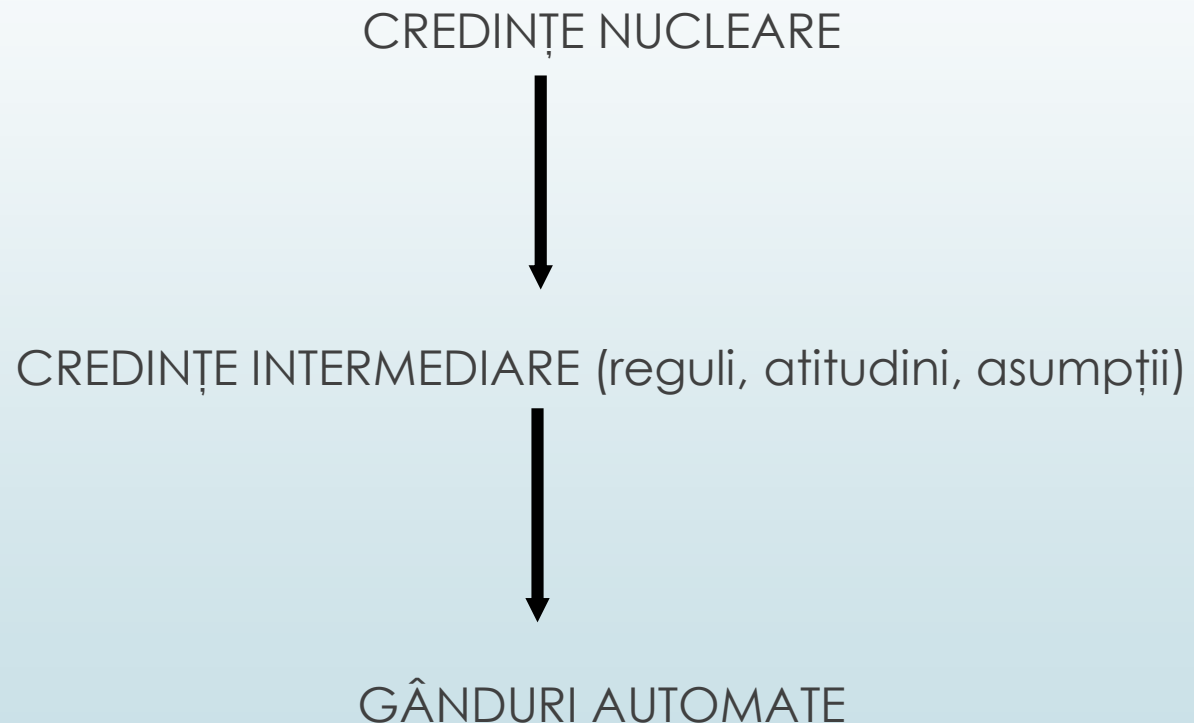
Modele cognitive / cognitiv - comportamentale

Principiul teoretic fundamental al terapiilor cognitive este acela că modalitatea în care o persoană simte și se comportă este determinată de felul în care își structurează experiențele.

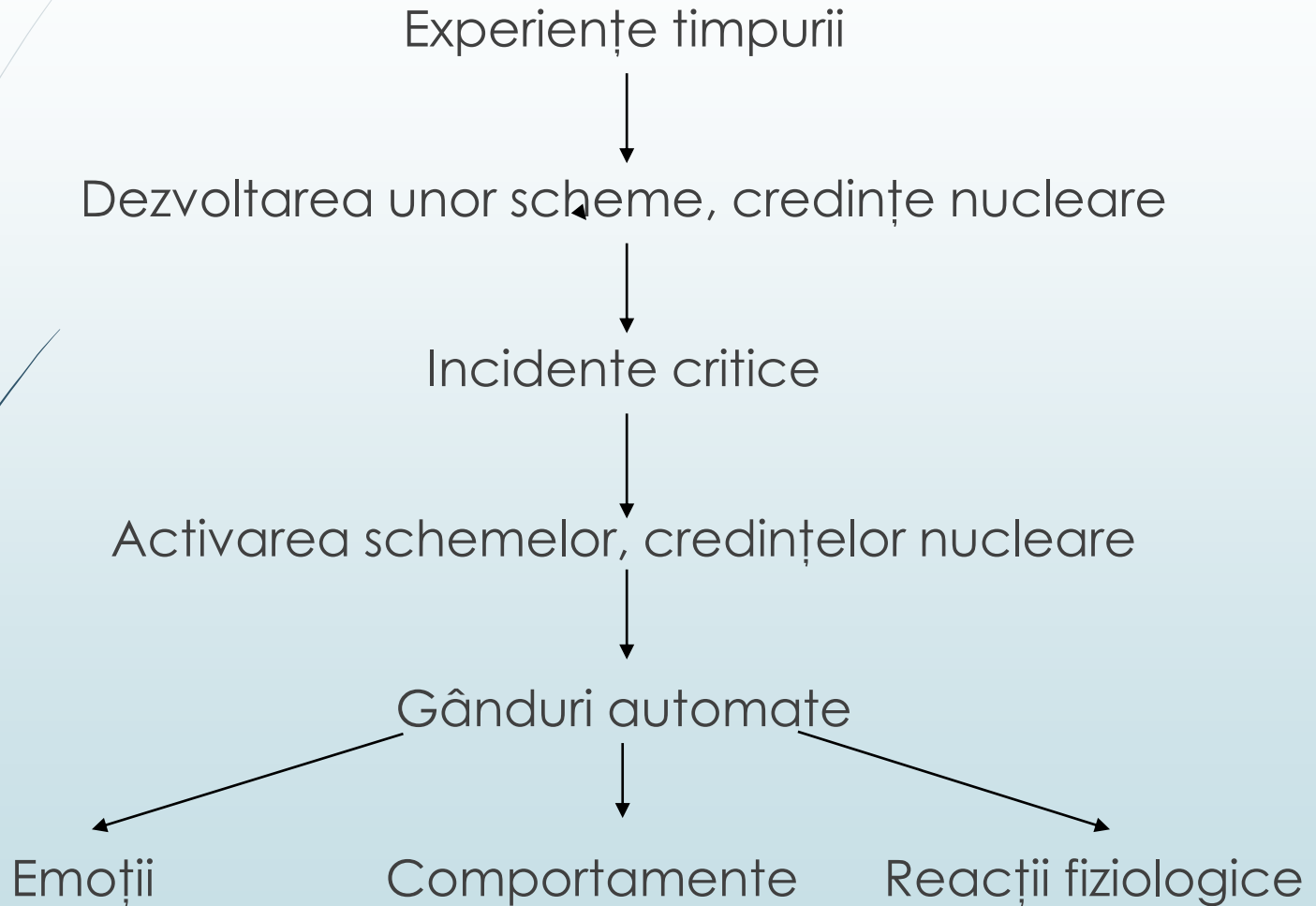
(Beck, 1987)

Arhitectura cognitivă

(după J. Beck, 1995)

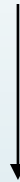
Modelul developmental cognitiv

Modele cognitive simplificate

Eveniment

Interpretare

Reacție

Principii de bază ale modelului cognitiv (1)

- Felul în care un individ își structurează cognitiv o situație determină modul în care va simți și se va comporta
 - O anumită structurare cognitivă este atașată unui afect anume, precum și unui mod specific de comportament

Principii de bază ale modelului cognitiv (2)

- Interpretarea situației este un proces activ și dinamic, care cuprinde
 - Evaluarea situației externe
 - Evaluarea capacităților de coping
 - Evaluarea riscurilor și oportunităților
 - Alegerea strategiilor de acțiune

Principii de bază ale modelului cognitiv (3)

- Fiecare individ are sensibilități și vulnerabilități idiosincratice
 - Predispus la o anumită linie de patologie
 - Rezistență diferită la stresori

Principii de bază ale modelului cognitiv (4)

- Variația vulnerabilității individuale este atribuibilă unor diferențe de organizare a personalității
 - Organizarea personalității este dependentă de experiență

Principii de bază ale modelului cognitiv (5)

- Stresul dă peste cap organizarea cognitivă a personalității, putând produce activarea sistemelor primitive și egocentrice
 - Persoana poate să ajungă să judece absolutist, global și unilateral

Principii de bază ale modelului cognitiv (7)

- ➡ Interacțiunea tensionată cu alte persoane duce la o creștere a cognițiilor disfuncționale

Principii de bază ale modelului cognitiv (8)

- Persoana are aceeași reacție *somatică* atât la amenințări fizice, cât și la cele simbolice
 - Aceleași sisteme cognitiv-motorii de luptă sau fugă, spre exemplu, sunt puse în joc și în cazul unui atac fizic, cât și într-o critică socială

Resurse utile

- <https://www.mindomo.com/mindmap/teorii-ale-invatariei-4d2b9051b2494260a49af7fc1b48d69f>